

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

Jméno a příjmení doktoranda: **PhDr. Adéla HOLUBOVÁ**
Doktorský studijní program: Ošetrovatelství
Oponent disertační práce: **doc. PhDr. Andrea Solgajová, PhD.**
Školitel: prof. PhDr. Andrea Pokorná, Ph.D.
Název disertační práce: ***Kvalita péče v ošetřování nehojících se ran
(ve wound managementu)***

1. Aktuálnost zvoleného tématu

Problematika predkladanej dizertačnej práce je vysoko aktuálna. V súčasnej klinickej praxi (v ČR) je nesúrodosť posudzovania a hodnotenia nehojacich sa rán, najmä z hľadiska kvality hodnotenia a objektivizácie. Predkladaná dizertačná práca svojím zameraním priamo reflektuje na požiadavky súčasnej klinickej praxe, na hodnotenie a na dokumentovanie rán u poskytovateľov zdravotníckych služieb a sociálnej starostlivosti v ČR. V súčasnej dobe na národnej úrovni v ČR neexistuje jednotný odporúčaný postup pre posúdenie stavu nehojacich sa rán, sestry uplatňujú rôzne odporúčané postupy v rámci poskytovateľa zdravotných služieb. Riešenie problematiky hodnotenia rán v kontexte predkladanej dizertačnej práce prináša informácie o potrebe štandardizácie postupov pri hodnotení rán, jednoznačne podporuje potrebu štandardizácie a zároveň poskytuje poznatky pre vytvorenie praktickej implikácie dizertačnej práce – implementačnej stratégie pre Klinický algoritmus pre hodnotenie nehojacich sa rán. Autorka dizertačnej práce preukázala pri spracovaní teoretických východísk vysokú erudovanosť. Detailnou literárnou analýzou preukázala príkladné zorientovanie sa v zvolenej téme. Teoretické východiská popisuje v ôsmich kapitolách, koncipovaných vhodne k zvolenej téme a k stanoveným cieľom dizertačnej práce. **Zvolenú tému dizertačnej práce považujem za veľmi aktuálnu.**

2. Stanovené ciele a hypotézy

Hlavným cieľom práce bolo zistiť, akým spôsobom sú hodnotené a dokumentované nehojace sa rany v klinickej praxi u poskytovateľov zdravotných služieb a sociálnej starostlivosti v ČR. Cieľom bolo zhodnotiť, či je v klinickej praxi u vybraných poskytovateľov k dispozícii Klinický algoritmus pre nehojace sa rany a či je používaný. Autorka dizertačnej práce formuluje čiastkové štyri ciele, na základe ktorých bolo formulovaných dvanásť výskumných otázok a tri hypotézy.

V predkladanej dizertačnej práci je popísaná bližšie operacionalizácia pojmov v súvislosti s empirickým testovaním hypotéz.

Cieľ, výskumné otázky a hypotézy boli zvolené správne. Cieľ bol splnený; k jednotlivým hypotézam autorka dizertačnej práce popisuje detailne celkové zhrnutie.

3. Metodika

V predkladanej dizertačnej práci bol použitý zmiešaný výskum (mixed methods design), kombinácia kvalitatívneho a kvantitatívneho prístupu. Údaje boli primárne získané obsahovou analýzou dokumentácii nehojacich sa rán u vybraných poskytovateľov zdravotných služieb a sociálnej starostlivosti, so zachovaním platných legislatívnych opatrení pre ochranu osobných údajov. Pre analýzu obsahovej dokumentácie boli bližšie taxatívne vymenované jednotlivé položky a ich úrovne, ktoré boli sledované a súčasťou príloh je aj záznamový hárok, ktorý bol

použitý pre obsahovú analýzu údajov pri hodnotení nehojácich sa rán. Ďalšou výskumnou metódou bola dotazníková metóda použitá pre zistenie, čo považujú sestry za dôležité pri hodnotení nehojácich sa rán. Jednotlivé položky použitého dotazníka boli overené predvýskumom. Celkovo išlo o 24 položiek s prevažne uzavretými položkami (18), ďalej s poloopenými položkami (2) a otvorenými položkami (4), s použitím Likertového škálovania. Dotazník je súčasťou príloh. Kombináciou metód bola zaistená triangulácia údajov. Výskum bol realizovaný v súlade so zachovaním etických zásad, schválením etickej komisie ZSF JU a zároveň schválením lokálnych etických komisií oslovených poskytovateľov zdravotných služieb a sociálnej starostlivosti.

Pre výber základného súboru bol použitý zámerný výber. Podľa Národného registra poskytovateľov zdravotných služieb bol stanovený súbor poskytovateľov. Celkovo bolo oslovených 18 poskytovateľov zdravotných služieb a sociálnej starostlivosti zo štyroch krajov, pričom bol získaný súhlas u 16 z nich. Celkovo bolo analyzovaných 331 zdravotných dokumentácií a 565 dotazníkov (s 86,92 % návratnosťou). Pre výber boli zadefinované vhodne zaradujúce kritériá. Oceňujem veľkosť výberového súboru a náročnosť dizajnu pre štatistické spracovanie. Pre štatistické spracovanie údajov bola použitá metóda hierarchickej zhlukovej analýzy, deskriptívna analýza s použitím Chi-kvadrát testu a použitím neparametrického párového testu Kruskal-Wallis. Výsledky štatistických testov boli hodnotené pomocou štandardnej úrovne hladiny významnosti ($\alpha = 0,05$).

Zvolená metodika a metódy analýz dát boli z hľadiska stanoveného cieľa a hypotéz zvolené adekvátne.

4. Zpracování získaných dat, výsledky

Výsledky sú prezentované v dvoch častiach, t.j. výsledky retrospektívnej analýzy zdravotnej dokumentácie a výsledky dotazníkovej štúdie. Spracovanie výsledkov je prezentované prehľadne v tabuľkách a obrázkoch, interpretované detailným popisom. V tretej podkapitole výsledkov sa autorka dizertačnej práce vyjadruje k štatistickému overovaniu hypotéz, pričom v troch tabuľkách (tab.85-87) sumarizuje zhrnutie posudzovania hypotéz. Po detailnej interpretácii výsledkov (na približne 70 stranách) nasleduje diskusia, štruktúrovaná do štyroch podkapitol. Autorka dizertačnej práce interpretuje zistenia výskumu a diskutuje ich v kontexte poznatkov iných autorov. Oblasťami diskusie je problematika konzultantiek hojenia rán a vzdelávanie vo wound manažmente, problematika fotodokumentácie nehojácich sa rán, problematika hodnotených parametrov rany a problematika Klinického algoritmu pre hodnotenie nehojácich sa rán.

5. Závěr (včetně doporučení pro praxi)

V závere autorka dizertačnej práce v samostatnej kapitole popisuje odporúčania pre klinickú prax a návrh pre nadväzujúci výskum. Hlavným klinickým východiskom bolo skvalitniť proces nehojácich sa rán a to podporou používania objektivizujúcich škál. Východiskom je aj príprava implementácie Klinického algoritmu pre hodnotenie nehojácich sa rán. Na základe získaných zistení výskumu autorka konštatuje, že navrhovaný Klinický algoritmus pre hodnotenie nehojácich sa rán (navrhnutý autorkou Pokornou, 2014) nie je potrebné inovovať ale je dôležité zaistiť jeho implementáciu do klinickej praxi, nakoľko je málo v súčasnosti akceptovaný a dodržiavaný. Harmonogram plánu implementácie Klinického algoritmu hodnotenia rán uvádza autorka dizertačnej práce prehľadne v tab. 87. Ide o jednoznačný praktický výstup predkladanej dizertačnej práci.

Hlavné zistenia výskumu sú nasledovné: rozsah hodnotených parametrov nehojácich sa rán sa líši a je nesúrodý; hodnotenie nehojácich sa rán sa líši medzi poskytovateľmi zdravotných služieb a sociálnej starostlivosti ako aj v rámci jednotlivých pracovísk a oddelení konkrétneho poskytovateľa zdravotných služieb; nie sú štandardne používané objektivizujúce techniky a

nástroje pre hodnotenie základných a špecifických parametrov rany; odporučený algoritmus pre posúdenie nehojajících sa rán nie je v klinickej praxi dodržiavaný; pôsobenie konzultantky pre hojenie rán má pozitívny vplyv na objektivizáciu hodnotenia rany a na poskytovanú starostlivosť o rany. Zistené výsledky podporujú nevyhnutnosť implementácie Klinického algoritmu pre hodnotenie nehojajících sa rán so zohľadneným cieľovej populácie a typu poskytovateľa starostlivosti.

6. Práca s literatúrou

Autorka preukázala schopnosť detailnej literárnej analýzy. Celkovo bolo pre spracovanie práce použitých 254 literárnych zdrojov, ktoré sú v súčasnosti aktuálne a uvádzané v súlade s predpísanou normou citovania.

7. Nové poznatky, ktoré byly dosaženy v disertační práci

Autorka výsledkami výskumu v rámci dizertačnej práce prináša aktuálne informácie a poznatky potrebné pre implikáciu Klinického algoritmu hodnotenia nehojajících sa rán. V plnej miere týmito zisteniami podporuje akceptovanie národného postupu hodnotenia rán (v ČR), najmä s podporou objektivizácie hodnotenia a používania štandardizovaných škál pre hodnotenie základných a špecifických parametrov pre hojenie rán. Zistenia v rámci dizertačnej práce jednoznačne podporujú rozvoj ošetrovateľstva.

8. Připomínky

Bez pripomienok. Predložená dizertačná práca má vedecký charakter obsahom aj formou. Rozsah dizertačnej práce je celkovo na 205 stranách, pričom teoretická časť a empirická časť práce sú vyvážené v spracovaných kapitolách. Formálne práca spĺňa predpísané kritériá.

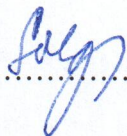
Otázky do diskusie:

1. Ako si vysvetľujete najnižšie hodnotenie významnosti objektivizujúcich škál – Kontinuum infekcie v rane (WIC), Wolling granulation tissue score (WGTS), hodnotenie rozsahu exudácie (WEC) a kontinuum hojenia rany (WHC). Ako by ste navrhovali zvýšiť poznanie sestier o možnostiach použitia týchto konkrétnych hodnotiacich škál/nástrojov?
2. Popíšte metodologické limity Vami realizovaného výskumu.

Závěrečné zhodnotenie

Predložená dizertačná práca spĺňa požiadavky kladené na tento typ práce. Odporúčam dizertačnú prácu k obhajobe pre udelenie akademického titulu PhD., v študijnom programe Ošetrovateľstvo.

V Nitre, dňa 4.7. 2022

podpis oponenta disertační práce.....

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

Jméno a příjmení doktoranda: **PhDr. ADÉLA HOLUBOVÁ**
Doktorský studijní program: Ošetřovatelství
Oponent disertační práce: **doc. MUDr. Lenka Veverková, Ph.D.**
Školitel: prof. PhDr. Andrea Pokorná, Ph.D.
Název disertační práce: ***Kvalita péče v ošetřování nehojících se ran (ve wound managementu)***

V předložené disertační práci je velmi pečlivě zpracované vysoce aktuální téma v problematice hojení ran. Autorka vystihla potřebu sjednotit nesourodost v popisu a hodnocení nehojících se ran. Překládaná práce přímo reflektuje na potřebu sjednocení všech objektivních hledisek v péči o nehojící se rána. V současné době v České republice neexistuje národně akceptovaný doporučený postup pro posuzování stavu nehojících se ran. Důsledkem je nesourodost posuzování nehojících se ran.

Disertační práce má 277 stran včetně příloh a obrázků, samotný text je na 188 stranách. Práce je psána čtivým a kultivovaným stylem. Autorka prokázala velmi dobrou orientaci v odborné problematice, jak v rámci metodologie, tak i v diskusi odborných zdrojů. Výzkum byl zaměřen na problematiku dokumentace nehojících se ran v klinické praxi u vybraných poskytovatelů zdravotních služeb a sociální péče v ČR. Oceňuji zpracování náročné tematiky. Předkládaná disertační práce je velmi dobrým příspěvkem k rozvoji Ošetřovatelství jako vědního oboru.

Aktuálnost zvoleného tématu:

Téma práce je velmi aktuální a vhodně zvolené a vysoce relevantní pro současné ošetřovatelství, které se zaměřuje na poskytování kvalitní a holistickou péči.

Zpracování získaných dat, výsledky

Využit byl smíšený design výzkumu. Průřezová retrospektivní studie – analýza dokumentace nehojících se ran u poskytovatelů zdravotních služeb a sociální péče, druhá část bylo vyhodnocení dotazníků. Analyzováno bylo 331 zdravotnických dokumentací pacientů s nehojící se ránou. Celkový počet analyzovaných dotazníků byl 565.

Statistická analýza dat je na nadstandardní úrovni a jednotlivé informace jsou přehledně zpracovány.

Práci s literaturou

Autorka využívá recentní odborné zdroje, vhodně je cituje jak při zpracování teoretických východisek, tak zejména v diskusi.

Nové poznatky, které byly dosaženy v disertační práci

V práci je pečlivě popsán proces péče o osoby s nehojící se ránou u různých poskytovatelů zdravotních a sociálních služeb. Autorka zjistila, že zásadní v péči o pacienta s ránou je přítomnost erudované osoby se zvláštní odbornou způsobilostí. Tím dochází ke zvýšení efektivity a kvalitnější péči o pacienta s nehojící se ranou. Z analýzy dat realizované v disertační práci vyplývá, že přetrvává nedostatečné využívání hodnotících objektivních škál, hlavně pro lokální posouzení rány. Autorka navrhuje opatření a doporučení pro klinickou praxi v kontextu spolupráce s odbornou společností.

Připomínky:

Jsou veskrze jen formální a rozhodně nesnižují kvalitu jinak velmi zdařilé předložené disertační práce.

- Na straně 34 není správně uvedena anglická zkratka Světové organizace pro hojení ran. Zkratka je WUWHS a ne WHS, jak autorka píše v první větě. Dále je již udávaná organizace ve správně zkratce.
- Obdobně není přesné jméno hlavního autora v citačním seznamu. Autor článku se jmenuje Čambal a ne Čambala.
- Obrázky by mohly být ve větší velikosti, tím by získaly i lepší výpovědí hodnotu.

Závěr :

Disertační práce svým obsahem, rozsahem a způsobem zpracování zcela odpovídá stanoveným požadavkům pro zpracování daného typu odborné práce.

Doporučuji, aby byla disertační práce přijata k obhajobě a na základě úspěšné obhajoby, aby byl PhDr. Adéle Holubové udělen akademický titul „doctor“, ve zkratce Ph.D., v oboru Ošetřovatelství podle § 47 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů.

V Brn 15.8.2022

podpis oponenta disertační práce.....

